

Záznam
z 15. stretnutia Pracovnej skupiny pre štandardizáciu formulárov elektronickej
verejnej správy (PS6)
uskutočneného 7. decembra 2012 na MF SR

Zúčastnení:

Peter Bíro (MF SR, predseda), Anna Levčíková (MF SR, člen), Zita Šupáková (MS SR, člen), Ján Továrňák (ÚGKK SR, člen), Tibor Baďura (SK8 [VÚC TN], člen), Radoslav Feďo (ÚV SR [NASES], zástupca), Milan Semančák (ITAS, člen), Pavol Frič (SISp, člen), Peter Matejka (Dimano, člen), Roman Fordinál (SOIT, člen), Štefan Szilva (nezávislý, člen), Andrea Lukáčiková (SBA [ČSOB], člen), Tatiana Stanová (SBA [UniBank], člen)

Program zasadnutia

1. Návrh technickej špecifikácie pre vzor elektronického formulára.
2. Pokračovanie spracovávania pripomienok k Metodickému pokynu.
3. Ostatné.

Priebeh zasadnutia:

Zasadnutie Pracovnej skupiny pre štandardizáciu formulárov elektronickej verejnej správy PS6 (ďalej len „pracovná skupina“) viedol jej predseda P. Bíro. Záznam na požiadanie predsedu zapisovala A. Levčíková (MF SR).

Úvodné informácie

Na 15. pracovné stretnutie PS6 boli e-mailom doručené členom PS6 tieto podklady:

- *Metodický pokyn* po konsolidácii a spracovaní záverov z predchádzajúcich stretnutí a pripomienok členov PS6 (spracoval P. Bíro),
- *Vzor elektronického formulára - technická špecifikácia* (vypracoval R. Fordinál).

Predseda PS6 privítal dve nové členky PS6 p. Andreu Lukáčikovou a p. Tatianu Stanovú, ktoré budú na stretnutiach PS6 zastupovať Slovenskú bankovú asociáciu (ďalej len „SBA“).

A. Lukáčiková informovala, že hlavným dôvodom záujmu zo strany SBA je rozbehnutá XML e-komunikácia s exekútormi. P. Bíro pripomenul, že exekútori aj banky robia v niektorých častiach výkon verejnej moci.

1. Návrh technickej špecifikácie pre vzor elektronického formulára

R. Fordinál stručne predstavil pripravený návrh, ktorý predstavil špecifikáciu použitia povinných a voliteľných technických častí elektronického formulára v rámci jedného súboru, tzv. „kontajnera“:

- Navrhovaný kontajner (angl. „Container“) podľa neho definuje predpis pre usporiadanie jednotlivých súčasti elektronického formulára v súbore, tak aby tieto bolo možné jednotným spôsobom identifikovať a spracovávať. Uviedol, že návrh vychádza z najlepších skúseností, existujúcich štandardov a odporúčaní a je urobený tak, aby nikoho neobmedzoval a umožňoval základnú úroveň automatizovaného spracovania, čo smeruje aj k tomu, aby MEF vedel takýto kontajner otvoriť a zistiť čo sa v ňom nachádza. Kontajner je potrebné chápať ako skomprimovaný (zipovaný) súbor s vnútornou štruktúrou a súbormi podľa štandardu JAR (de facto Java archív) a rozširuje ho o aktuálny štandard pre e-publikovanie.
- Pre identifikáciu formátu navrhol používať formát *mimetype*. Hlavnou časťou je manifest.xml, ktorý popisuje zoznam povinných súborov, z ktorých sa kontajner skladá, vrátane ich typov. Zvyšok kontajnera tvorí vlastný e-formulár, zložený z meta.xml, schema.xsd, data.xml a základnej prezentačnej schémy, resp. prezentačných schém. Schema.xsd je podľa neho popísaná v rozpracovanej metodike pre tvorbu elektronických formulárov. Samotné dáta sú rozdelené na identifikačne (meta.xml) a vecné dáta (data.xml). Identifikačné dáta z elektronického formulára sú súčasťou meta.xml, ktorý zároveň identifikuje formulár ako taký. Pre popis identifikačných údajov sa má používať štandard Dublin Core. Pre procesy automatizovaného spracovania musí byť táto štruktúra predpísaná tak, aby MEF dokázal rozlíšiť, či je daný elektronický formulár validný v čase. Otázne je či je to najvhodnejšie riešenie, nakoľko existuje viac variant riešenia.
- Pre prezentačné schémy bol vytvorený adresár Content/, ktorý môže obsahovať aj transformačné schémy. Prezentačná schéma môže byť to, čo daný implementátor urobí – napr. to môže byť PDF formulár alebo predpis pre konkrétnu implementáciu. Je snahou pokiaľ sa elektronický formulár používa viacerými spôsobmi je vhodné, aby boli príslušné prezentačné schémy obsiahnuté už v kontajneri, pričom ak ich je viac, tieto musia byť rozpoznateľné.
- Špecifickou záležitosťou sú rozšírené validácie, ktoré „idú nad rámec“ dátovej schémy. Existuje viac použiteľných typov ich implementácií – najčastejšie sú kódované priamo ako súčasť prezentačnej schémy (napr. PDF verzia), ale občas sa používa aj rozšírenie nad rámec dátovej schémy o vlastný intervalový štandard, ktorý popisuje vzťahy medzi jednotlivými položkami elektronického formulára a priraduje im vlastné hodnoty. Transformačné schémy sú voliteľné.
- Voliteľná časť kontajnera obsahuje:
 - Prezentácie/ - obsahuje prezentácie ako také – je to vizuálna a tlačová verzia prezentácie e-formulára s vyplnenými údajmi, ktoré sa zobrazujú pred samotným podaním, resp. podpísaním,
 - Thumbnails/ - adresár pre ukladanie náhľadov stránok,
 - Attachments/ - adresár obsahujúci prílohy popísané v attachments.xml,
 - attachments.xml - obsahuje a popisuje prílohy e-formulára, mal by obsahovať aj interné a externé linky, prípadne odkazy, ktoré sú súčasťou podania e-formulára,

- settings.xml – obsahuje použité konfigurácie pri vyplňovaní formulára. Tieto by nemali byť súčasťou podávania, ani sťahovania z portálu,
- e-podpis – v návrhu nie je definovaný; otázkou je, či to má byť definované priamo v kontajneri a akým spôsobom by sa mali dáta podpisovať.

Po prezentácii nasledovala diskusia, kde boli predložené otázky, pripomienky a doplňujúce návrhy.

P. Frič:

- Navrhol jasne uviesť, načo sa chce kontajner používať, nakoľko existujú dva pohľady - ako je elektronický formulár poskytovaný používateľovi a ako si on vyberie čo z neho chce. Z podkladu mu však vyplýva, že autor pravdepodobne ide nad rámec, keďže definuje formát podania a vyplnený elektronický formulár s dátami aj s prílohami. Podľa neho by to nemala byť ambícia tohto štandardu, naopak by sa mal zaoberať vzormi elektronických formulárov a ich vkladaním a získavaním z MEF.
- Definícia elektronického formulára bude podľa návrhu obsahovať rôzne prezentačné schémy pre rôzne technológie. Ako sa však nájde konkrétna schéma pre danú technológiu?. R.Fordinál odvetil, že prezentačná schéma pre konkrétnu technológiu je priamo v definícii manifestu.
- Navrhol neriešiť e-podpis, pretože na to existujú iné štandardy. Riešiť by sa mali až po oficiálnom prijatí nového nariadenia EÚ, zatiaľ navrhuje používať stávajúce pravidlá, ustanovené NBÚ.

P. Bíro – používané pojmy nekorešpondujú s vlastným metodickým pokynom, podanie by nemalo byť riešené v kontajneri, ďalší postup závisí od toho ako bude vytvorený MEF.

P. Frič – XML nemá natívnu vizualizáciu, tzn. nevie sa, čo tie dáta znamenajú a pokiaľ im nie je priradená konkrétna prezentačná schéma, nie sú nepoužiteľné. Vzhľadom na to, že prezentačné schémy sú výrazne veľké súbory (1+ MB), otázkou je ako sa navrhne ich použitie v kontajneri tak, aby sa komunikácia nezahľcovala.

M. Semančák – skonštatoval, že názov podkladu je „Vzor elektronického formulára – technická špecifikácia“ a preto by mal špecifikovať niečo pre MEF, tzn. akým spôsobom bude MEF udržiavať metainformácie o formulároch? Opýtal sa aj, či majú mať e-podania štruktúru súladnú s kontajnerom?

P. Bíro – zdôraznil, že by sa v súčasnom rozsahu činnosti nemalo zapracovávať aj podanie, nakoľko je to nad rámec činnosti PS6, ako aj metodického pokynu, ktorý končí spracovaním elektronických formulárov. Dôležité je ustanoviť jasné pravidlá ako má povinná osoba vytvárať e-formuláre. Kontajner v tomto rozsahu stotožnil s e-formulárom.

M. Semančák – zatiaľ nie je vyriešené, ako dať automatizovane k dispozícii prázdny nevyplnený e-formulár, aby si ho mohol používateľ vytlačiť a manuálne vyplniť. Navrhol, aby bolo v kontajneri uložené prázdne nevyplnené PDF na použitie. Stále však videl problém, či sa jedná o popis metadát alebo popis podania.

P. Frič – Nový zákon hovorí o tom, ako má prebiehať komunikácia – vymieňajú sa správy t.j. obsahom správy je vyplnený elektronický formulár a jeho prílohy; vyplnený e-

formulár sú dáta - takú správu vie prijímateľ prijať a má prostriedky na to, aby si ich zobrazil. MEF má poskytovať „defaultný“ editor pre vytvorenie a vizualizáciu e-formulárov, zatiaľ však nevie aké. Nie je známe, či budú e-formuláre editované v MEF alebo či bude editor osobitný softvér, ktorý vytvorí e-formulár lokálne a potom sa nahrá do MEF. P. Frič sa prikláňal k druhej alternatíve.

Ďalej zdôraznil, že PS6 musí hlavne zaujímať ako bude prebiehať komunikácia s MEF, kde videl dve možnosti:

- integrátor požiada MEF, aby mu dal všetko, čo vie o e-formulári a on si z toho vyberie, čo chce,
- alebo požiada, aby mu dal konkrétnu časť z e-formulára, napr. jeho prednastavenú vizualizáciu.

P. Bíro - hlavne musí byť v dokumente napísané čo je povinné a čo odporúčané, a pre koho to bude povinné a pre koho odporúčané – napr. pre tvorca elektronických formulárov ? Ďalej by malo byť uvedené, či a ktoré prvky sú rozšíriteľné.

M. Semančák - je potrebné, aby mala povinná osoba rámce pre vytvorenie e-formulára, ktorý bude publikovateľný a teda publikovaný. Z pohľadu PS6 podľa neho nie je dôležité ako to vyplní a podá používateľ.

T. Stanová – pýtala sa, či budú niektoré e-formuláre povinné? P. Bíro odvetil, že ako povinné sa pripravujú univerzálne formulárové oddiely, t.j. určité časti e-formulárov. Otázne je však kompetenčné hľadisko, tzn. komu a čo sa bude predpisovať, a to aj napr. v prípade samospráv.

P. Bíro - skonštatoval, že je neprípustné, aby pre vybavenie tej istej veci existovali rôzne e-formuláre. Cieľom je zjednotiť a de facto štandardizovať elektronické formuláre, ktoré poskytuje verejná správa, t.j. pre jednu vec (konanie) by mal existovať v celej verejnej správe iba jeden elektronický formulár.

M. Semančák – opýtal sa, čo má znamenať rozšírené validácie prezentačných schém – k čomu by to malo slúžiť ? Má sa iba zdokumentovať, aké kontroly majú byť v e-formulári alebo či je ambícia vykonávať kontroly aj pri vyplňovaní e-formulárov, čo osobne považoval za príliš vysokú ambíciu. Podľa jeho názoru by stačilo kontroly iba zdokumentovať, a ak systém dokáže pred podaním e-formulár zvalidovať, tak by to bolo pridanou hodnotou.

T. Baďura – opýtal sa, kde budú uložené popisy a nápovedy polí, prípadne dátových prvkov, ktoré bude obsahovať prezentačné schéma ?

Záver k bodu č. 1:

P. Bíro zhrnul k tomuto bodu nasledovné závery:

- 1/ Upraviť podľa pripomienok a uviesť príklady aj v častiach s programovým kódom. V tejto súvislosti je nutné všade používať slovenský jazyk, vyhýbať sa nezavedeným skratkám a používať zavedené pojmy ako elektronický formulár (namiesto vzor) a vyplnený elektronický formulár. Je potrebné očíslovať kapitoly a strany a pridať verziu dokumentu.

Zabezpečí: R. Fordinál

Termín: 1.1.2013

2/ Vytvoriť obrazovú prílohu v grafickej podobe, popisujúcu schématické vzťahy medzi prezentáciami, prezentačnými schémami, tlačovými schémami a ďalšími časťami e-formulára.

Zabezpečí: R. Fordinál

Termín: 14.12.2012

2. Diskusia k návrhu Metodického pokynu pre tvorbu a využívanie elektronických formulárov

P. Bíro popísal prepracovanú verziu metodického pokynu. V úvode vysvetlil použité základné pojmy – elektronický formulár a vyplnený elektronický formulár. Otvoreným problémom je kedy je možné elektronický formulár považovať za vyplnený – keď má vyplnené všetky údaje a je validný alebo keď má vyplnený iba jeden údaj a nie je validný.

M. Semančák navrhol akceptovať iba validné podania a nezaoberať sa nevalidnými. Zdôvodnil to tým, že štát by mal mať poriadok v podaniach. Podľa neho by sa validácia mala vykonávať pred samotným aktom podania.

J. Tovarňák namietol, že existuje zákonný nárok občana, vďaka ktorému musí povinná osoba prijať podanie aj v prípade neúplnosti údajov, v takomto prípade obvykle následne vráti občanovi podanie na doplnenie.

T. Stanová doplnila, že je otázne o aký formulár sa jedná – či po prijatí takeého podania nastane aj okamžitý právny účinok alebo ten vznikne až po doplnení údajov.

Jednotliví členovia PS6 predložili v ďalšej diskusii pripomienky k vlastnému návrhu metodického pokynu.

P. Frič sa opýtal, či je potrebné zaoberať sa metaúdajmi. P. Bíro odvetil, že na základe platnej legislatívy tam tie údaje majú byť. Jedná sa hlavne o identifikačné údaje, ktoré sa pri podávaní, príp. e-podpise zadávajú (napr. meno a priezvisko podávajúcej osoby), tie sa však v ďalšom procese bežne oddelia a spracovateľovi by sa nedostalo napr. BIFO. Ak však má byť úkon správne vykonaný, znamená to, že spracovateľ musí dostať všetky potrebné údaje na to, aby mohol spracovať podanie.

P. Frič sa pýtal, aký je súlad s aktuálnym výnosom, resp. či sa metodický pokyn vytvára pre aktuálny alebo budúci stav. P. Bíro odvetil, že metodický pokyn sa navrhuje na budúci stav, výnos sa tým zatiaľ nemení, čo bola dohoda už z predchádzajúcich stretnutí.

P. Frič sa spýtal, či nebude vhodné zaoberať sa iba povinnými požiadavkami. P. Bíro odvetil, že metodický pokyn sa bude zaoberať aj odporúčanými (O) aj povinnými (P) požiadavkami.

Š. Szilva informoval, že na poslednom stretnutí PS6 navrhol, aby boli do terminologickej časti doplnené informácie z platného Metodického pokynu k Výnosu a síce:

- formuláre určené na vyplňovanie údajov majú charakter textových súborov (majú dodržiavať § 20 výnosu),
- formuláre nie je vhodné považovať za tabuľky, pri ktorých je potrebné zachovať plnú funkčnosť tabuľkových procesorov, t.j. kde je možné používať ľubovoľný formát,
- tlačivá by mali byť povinne v PDF formáte s čím p. Bíro súhlasil iba čiastočne.

M. Semančák navrhol pojem „zobrazenie“ v bode 1.2.1 pojmom „prezentácia“.

P. Frič otvoril diskusiu k definíciám v bode 1.2.3 – podľa neho išlo o nejasnú formuláciu odseku 1.2.3. Po diskusii P. Bíro navrhol, že preformuluje daný odsek, a zároveň by pôp navrhnuté vypustiť text k bodu 1.2.3, týkajúci sa obojsmernej komunikácie ako zmatečný a zbytočný. P. Bíro skonštatoval, že služby úrovne 2, 3, 4 majú formálne problémy v definíciách a navrhol preto vyhnúť sa používaniu pojmov jednosmerná a obojsmerná komunikácia.

P. Bíro v rámci ďalšej diskusie vysvetlil rozdiel medzi pojmom gestor a poskytovateľ služby. Ďalej bolo dohodnuté, že:

- bod 1.5.3 sa presunie do 1.2 pod číslom 1.2.6,
- P. Bíro preformuluje bod 1.5.1,
- formálne sa upraví bod 1.3.1,
- sa všade bude používať pojem „elektronické služby“,
- pojem „dátová štruktúra“ sú dátové prvky a reprezentáciou ich vyplňateľnej podoby sú dátové polia.

Závery k bodu č. 2:

1/ Zaslať prípadné ďalšie pripomienky k návrhu metodického pokynu.

Zabezpečia: členovia PS6

Termín: 15.12.2012

2/ Inicovať osobitné stretnutie v súvislosti s prekonzultovaním problémov v aktuálnych projektoch ÚGKK SR.

Zabezpečí: J. Továrňák

Termín: 10.12.2012

3/ Posledné stretnutie pred vydaním metodického pokynu sa uskutoční 14.12.2012 od 9:30. Účasť členov PS6 na tomto stretnutí nie je povinná.